

Jordi Lladó, el cineasta de Girona

Text: Xevi Planas

Va iniciar-se en el món del cinema dirigint curtmetratges que van ser premiats en diferents certàmens, però es va estimar més dedicar-se a la televisió i ha acabat essent un dels realitzadors amb més prestigi de TVE a Catalunya. Jordi Lladó viu a Barcelona des de fa gairebé un quart de segle, però sempre du al cor el barri vell de Girona, que va retratar en les imatges de la pel·lícula «Amor adolescente», i l'Empordà efímer que ha descobert amb les seves fotografies.

Fotos: Josep Maria Oliveras

acció de les seves primeres obres en el món del cinema se situa a Girona. Va triar aquesta localització per comoditat, ja que era la seva ciutat, o perquè Girona era l'indret ideal per desenvolupar-hi les històries que volia explicar?

– Vaig triar el barri vell de Girona perquè m'ha marcat molt, en la meua vida. Quan vaig anar a viure a Barcelona, per incorporar-me a TVE, em semblava que em seria molt difícil trobar la inspiració necessària per a la meua feina, perquè no em podia moure en el

marc de la part vella de Girona, que era l'entorn on havia estat treballant en les meves primeres proves amb una càmera. Al començament de la meua etapa a TVE, fins i tot forçant-ho tot més del compte, quan podia, intentava situar les localitzacions dels rodatges a la part antiga de Barcelona, encara que no té res a veure amb la de Girona, per intentar connectar una mica amb el món que havia hagut de deixar a Girona.

– *L'interès pel barri vell de Girona, li ve de la infantesa?*

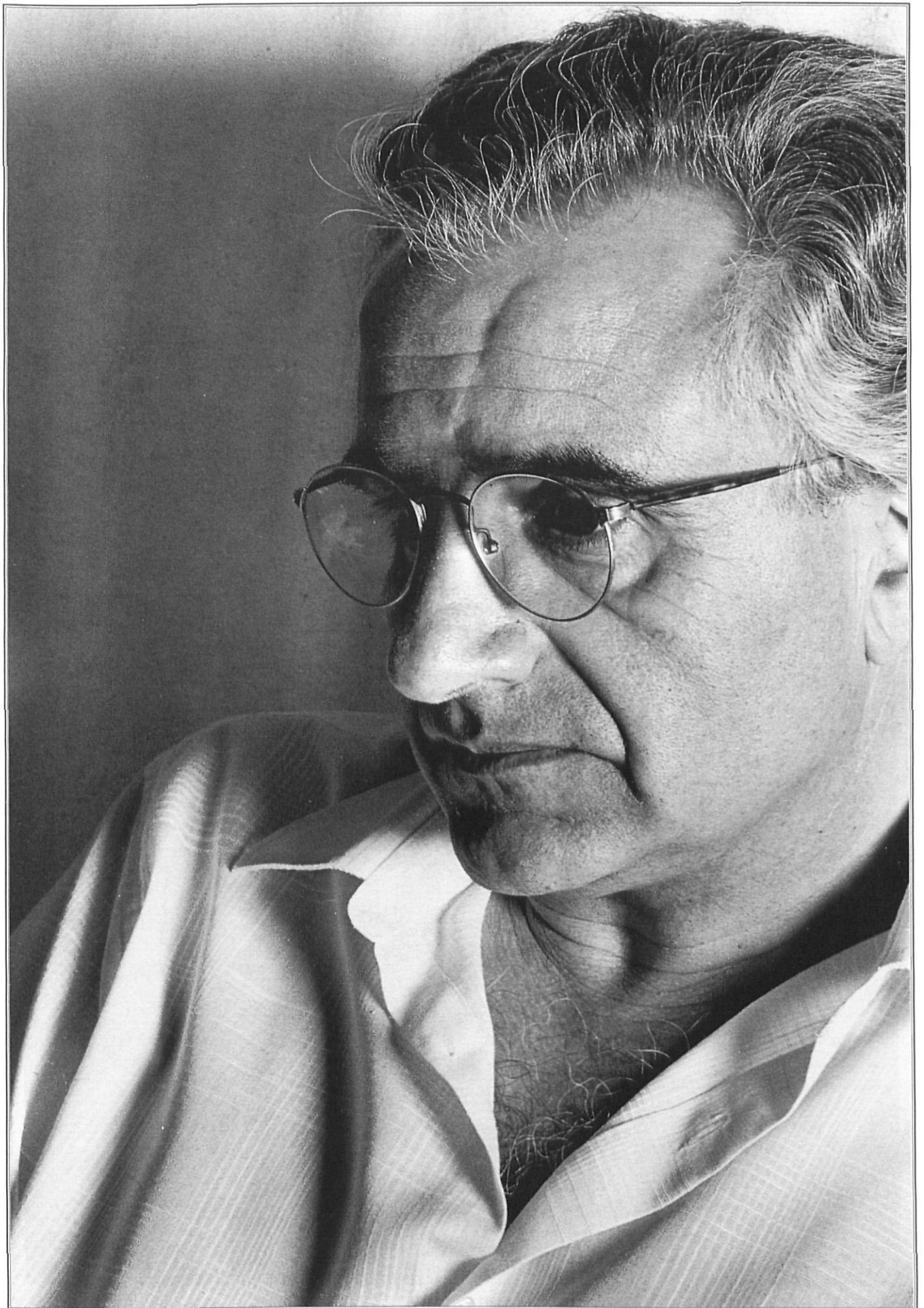
– Jo vaig néixer a la plaça del Molí, de Girona, i vaig començar a anar sovint al barri vell a partir de l'adolescència.

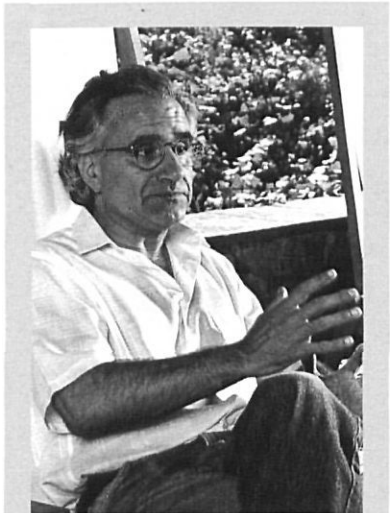
– *Què és el que l'atrau més del barri vell?*

– El barri vell de Girona té una força impressionant que el de Barcelona no té. Me n'agraden els carrers estrets, la intimitat de certs racons, el misteri i, sobretot, la possibilitat que et dóna de desconnectar de la vida real per entrar en un món a part.

– *El convenç la transformació que ha sofert?*

– S'ha recuperat molt bé. Per la meua estètica, però, em servia més la Girona grisa d'abans que la Girona neta d'ara.

Jordi Lladó i Ferrer va néixer el 5 de novembre del 1945 a la plaça del Molí, de Girona. Abans de complir els 15 anys, va obtenir un accèssit en un concurs de fotografia de l'AFIC amb una foto tirada des del barri gironí de Pedret. Entre el 1960 i el 1970, va filmar els curtmetratges «De 15 a 16 anys», «La mare», «El pobret» (aquests dos últims van ser guardonats pel Centre Excursionista de Catalunya i pel Festival de Blanes), «És ben difícil de matar el petit monstre que tots portem a dintre» (1r Premi de Curtmetratges del I Festival Internacional de Cinema en 16 mm de Sant Sebastià i 1r Premi d'Honor del Trofeu Antoni Varés, de Girona) i «Un laberinto». Durant aquest període, va formar part del Grup de Girona i va rodar, amb guió de Josep Maria Gironella, el llargmetratge «Amor adolescente».

Al començament de la dècada dels 70, va rodar el curtmetratge «Aullidos», amb la primera formació de la companyia teatral Els Joglars, i es va instal·lar a Barcelona per treballar a TVE, on ha dirigit «Els museus», «Crear i

– *Era molt diferent la Girona de la seva adolescència de la d'ara?*

– La Girona d'abans era tancada, grisa i bastant trista, tot i que tenia una identitat molt forta. El que m'impactava més d'aquella Girona era la seva solidesa. Aquesta solidesa ha influït en tota la meua obra. Quan he fet una foto, un curtmetratge, un programa de televisió, etc., el que més m'ha preocupat ha estat que fos sòlid. Aquesta idea em ve de la solidesa de la Girona que recordo.

– *Vostè va interessar-se per la fotografia abans de fer les seves primeres provatures en el món del cinema, però no ha ensenyat públicament la seva obra fotogràfica fins molts anys després d'haver mostrat les seves realitzacions cinematogràfiques. A què ho atribueix?*

– A casa, teníem una botiga de queviures. Un dels aliments que veníem era la xocolata. Hi havia una firma comercial de xocolata que et regalava una màquina de fotografiar si compraves no sé quantes teules d'aquella marca. Jo em vaig passar unes setmanes menjant aquella marca de xocolata i d'aquesta manera vaig poder obtenir la primera càmera de fotografiar, als deu o onze anys. Després me'n van regalar una altra i vaig guanyar un premi de l'AFIC per una foto que vaig tirar. Per a mi, però, la fotografia només era un pas per arribar al cinema, tot i que era molt més assequible. Als 15 anys, em van comprar una càmera de cinema i al

“

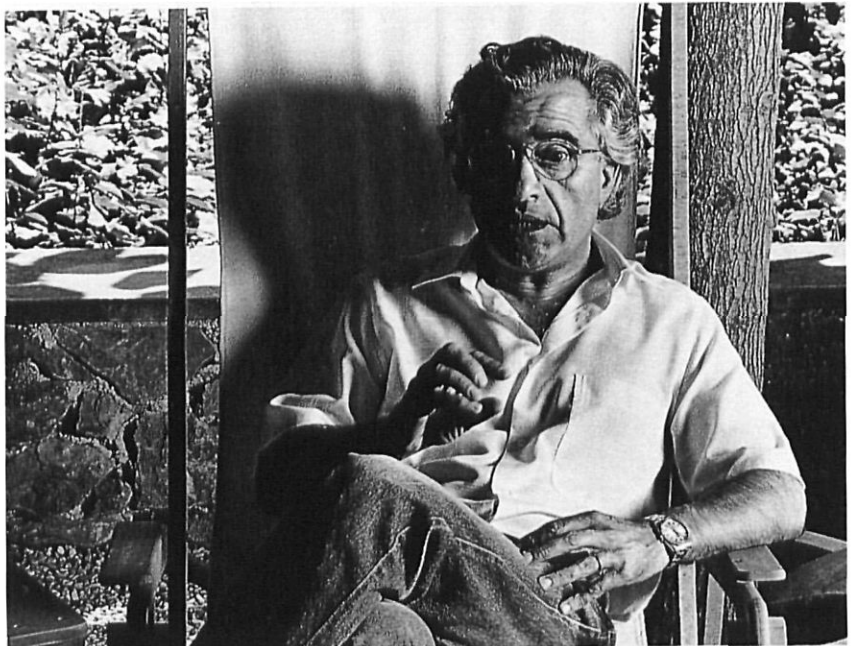
Als 15 anys
em van comprar
una càmera
i vaig rodar, tot sol,
el primer curtmetratge

”

cap de mig any vaig rodar, tot sol, el meu primer curtmetratge, «De 15 a 16 anys», en què ja vaig emmarcar els personatges en el context d'unes portes, en una constant que es va repetint en totes les meves produccions posteriors, en les quals l'acció passa sempre a l'altra banda de la porta.

– *Com va aprendre els secrets de la tècnica cinematogràfica?*

– Fixant-me molt en les pel·lícules. Ara tothom pot tenir una càmera de vídeo i qualsevol nano que es passi hores davant el televisor pot dominar el llenguatge televisiu. Abans, en canvi, tenir una càmera de cinema era car i complicat, i conèixer-ne els misteris no era senzill. De petit, però, ja anava molt al cinema: el dijous amb el meu avi; i el dis-

“

Televisió Espanyola
a Catalunya
sempre depèn massa
de Madrid;
això ho veu tothom

”

sabte i el diumenge amb la meva àvia i els meus pares. Quan era adolescent, hi anava cada dia i repetia les pel·lícules. Una dia hi anava i em fixava només en la fotografia, i gairebé no m'assabentava ni de l'argument. L'endemà hi tornava i mirava tan sols la direcció o la interpretació d'actors... El que més m'intrigava de tot el procés de la pel·lícula era la planificació, la previsió de col·locar la càmera en el lloc just a cada moment.

– *Té present com se li va manifestar la vocació pel cinema?*

– La devia portar a dintre de manera innata. També hi devien tenir a veure unes converses que sentia a casa entre els pares i uns amics seus que es deien Puyol. Aquests senyors, que venien a la botiga cap al vespre, quan ja no hi havia gaire

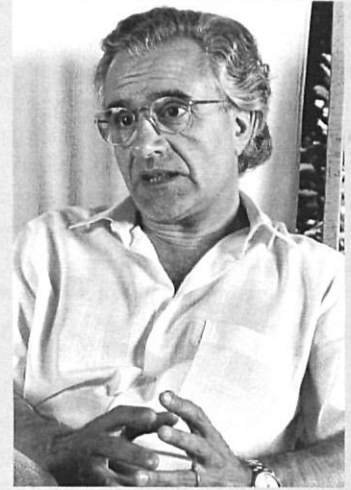
feina i podien xerrar una estona amb els pares, parlaven del seu fill, que en aquell moment estava a Madrid guanyant-se la vida com a ajudant de director de Bardem, Berlanga i Buñuel, els tres directors de cinema més importants que hi havia llavors a l'Estat espanyol. Tot això em devia encaminar cap al cinema.

– *El guió del seu primer llargmetratge, «Amor adolescente», és del novel·lista Josep Maria Gironella. Com va aconseguir que l'escriuís?*

– El protagonista del meu tercer curtmetratge, «El pobret», era en Jessy Portas, que és el nebot d'en Josep Maria Gironella. Quan va veure «El pobret», en Josep Maria Gironella va quedar parat i va voler veure també les altres obres que havia filmat. Li van agradar i va dir que ens escriuria un guió. D'aquesta manera, va néixer «Amor adolescente», que es va rodar amb una càmera de 16 mm i després va ser la primera pel·lícula de l'Estat espanyol que es va passar a un format de 35 mm, un cop superats els problemes de laboratori que es van produir.

– *No es va plantejar estudiar cinema en algun centre que n'ensenyessin?*

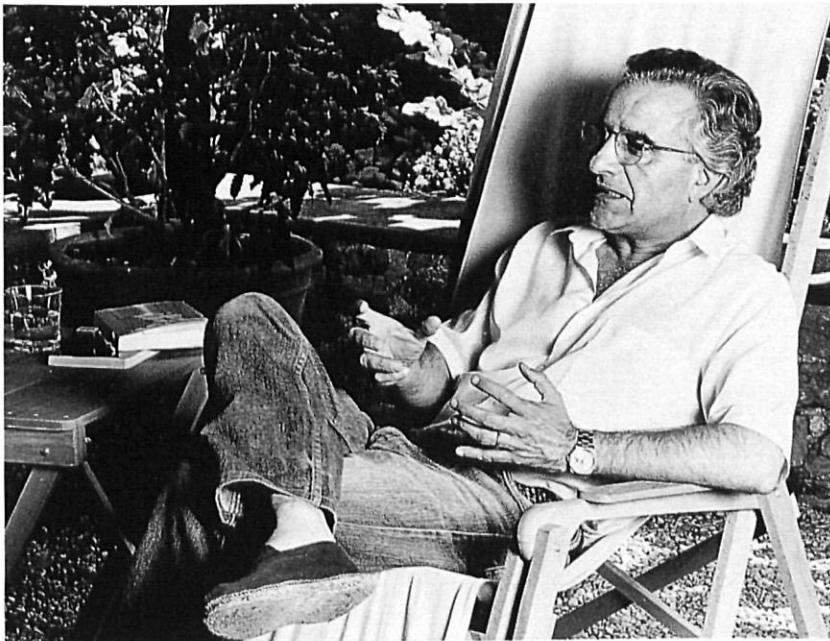
– Volia ingressar a l'Escola de Cinema de Madrid, però ho vaig descartar després d'una entrevista que vaig tenir amb en Berlanga, que n'havia estat el director. Ell, que era una persona molt generosa, va dir-me, després de veure «Amor adolescente», que no anés a Madrid a perdre el temps, perquè el que m'hi

viure», «Veus i formes», «Mirador», «Giravolt», espais musicals dedicats a Pere Tàpias, Francesc Pi de la Serra, Guillermina Motta, Xavier Ribalta, Joan Baptista Humet... També ha dirigit espais especials sobre Joan Miró, les Festes de Nadal, Setmana Santa, etc.; o bé produccions com les de les sèries «Geografia de Catalunya» i «Salut Barcelona».

Arran d'un accident automobilístic que va patir el 1988 i que el va mantenir una temporada inactiu professionalment, va dedicar-se de nou amb interès a la fotografia. El 1994, va presentar «Efímer Empordà», la seva primera exposició individual de fotografies. Entre el 1989 i el 1991, va dirigir els seus dos treballs més ambiciosos per a televisió: «Freud, la primera mirada al fons d'un pou» i «Verdaguer, l'espiga enmig de la zitzània?».

Ha estat un dels precursors dels videogrames didàctics a Catalunya i ha dirigit les sèries «Científics catalans» i «L'època del gòtic català» per encàrrec de la Fundació Serveis de Cultura Popular.

podien ensenyar de llenguatge cinematogràfic ja hi era, a «Amor adolescente». Em va recomanar que comencés a treballar en el món del cinema. Llavors vaig filmar, amb el Grup de Girona, el curtmetratge «És ben difícil de matar el petit monstre que tots portem a dintre», que va guanyar el primer premi de curts del Festival de Cinema de Sant Sebastià, i vaig intentar entrar a TVE.

– Va refusar la possibilitat de dedicar-se professionalment al cinema?

– Fer cinema era molt difícil, sobretot tenint en compte els recursos amb què en fèiem i considerant que jo no havia treballat mai en el cinema professional, ni com a ajudant ni com a res. M'ho anava inventant tot. Tenia l'experiència dels curtmetratges, però tampoc no em servia gaire, perquè utilitzaven el llenguatge del cinema mut. «Amor adolescente», en canvi, es plantejava com una pel·lícula amb diàlegs i demanava un altre llenguatge filmic. A part d'això, em vaig adonar que per fer cinema calia tenir un caràcter que jo no tenia. Quan vas al cinema i veus una pel·lícula, no saps exactament què ha comportat filmar-la. Quan entres una mica en el món del cinema, comproves que, a part de talent, un director ha de tenir un temperament especial per poder aconseguir dur a terme el seu projecte de pel·lícula. Ha de ser capaç de portar bé les relacions públiques, que a mi no em van. Vaig constatar que si jo havia de forçar la meua manera de ser per fer una cosa que em permetés estar bé, acabaria sentint-me incòmode i tampoc no aconseguiria, per tant, el que em proposava. A més, es poden fer bones pel·lícules amb pocs diners, però les que m'hauria agradat filmar a mi demanaven temps per fer bé les coses i altres condicions que no hauria pogut tenir. No és pas que volgués fer grans superproduccions, però m'hauria convingut tenir un bon equip d'il·luminació i altres recursos que no hauria pogut aconseguir, per falta de possibilitats. De tota manera, si m'hagués dedicat professionalment al cinema no sé què hauria fet. Vaig optar per la televisió i el que puc dir és que he realitzat programes que m'han omplert.

– La televisió va ser per a vostè una mena de succedani del cinema?

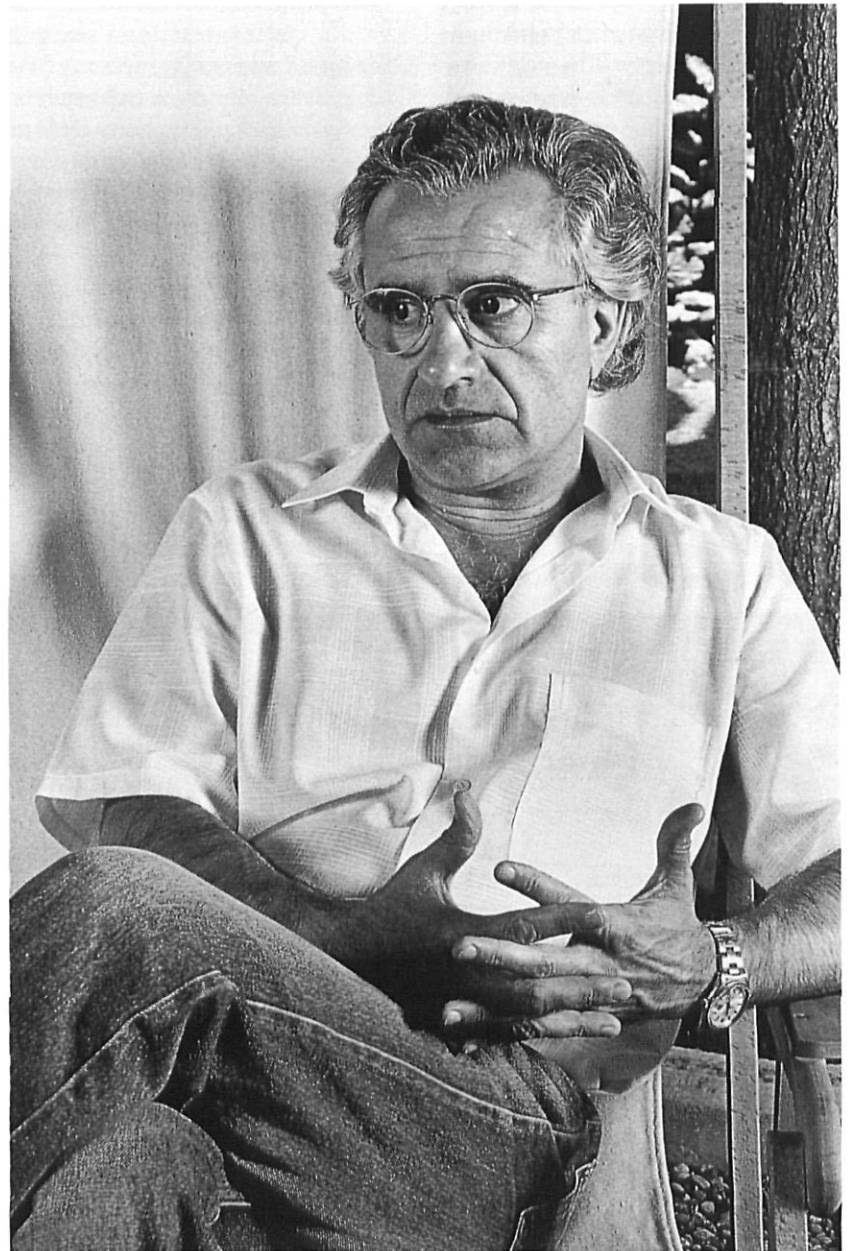
– No. Jo em vaig agafar la televisió amb molta il·lusió. Hi vaig entrar com

a realitzador del programa «Investigación en marcha», que llavors tenia moltíssima audiència. Era una mena de pel·lícula, entre cometes, de la sèrie negra que, en comptes de durar una hora i mitja, durava deu minuts. Tot i que el contingut era nefast, per a mi era fantàstic estar en aquest espai i m'hi divertia molt, perquè era una font d'enriquiment importantíssima, ja que hi treballava un operador de cinema que havia filmat arreu del món i per a mi anar al rodatge era com anar a un examen amb algú que tenia una experiència extraordinària. Allò no era televisió. En realitat, era cinema en forma de curts de deu minuts elaborats amb mitjans professionals.

– És del parer que TVE-Catalunya ha depès sempre excessivament de Madrid i que no ha tingut mai una personalitat pròpia prou forta? No s'ha sentit temptat de treballar a TV3?

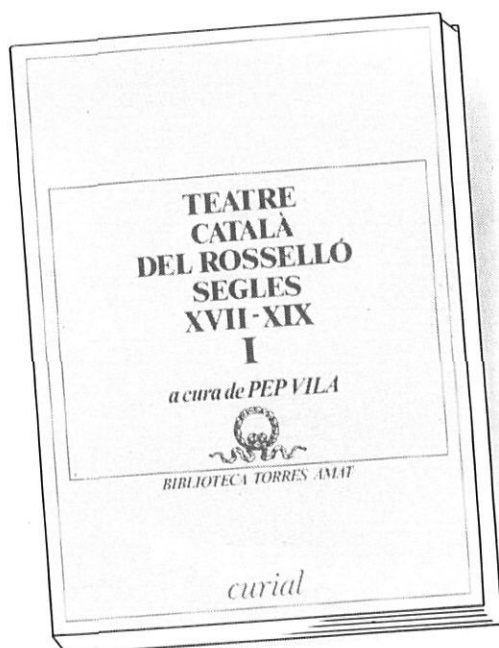
– TVE sempre depèn massa de Madrid. Això ho veu tothom. He tingut diverses ofertes de TV3. És evident que prefereixo expressar-me en la meua llengua i a través d'uns temes que em són propers, però per a mi també és bàsic treballar amb mitjans. Fins ara, he pogut preparar un tipus de programa especial que m'ha permès desenvolupar el que volia a nivell creatiu. Per això no m'he mogut de TVE.

Xevi Planas

curial edicions catalanes

Teatre català del Rosselló Segles XVII-XIX

I

A cura de Pep Vila.

La *Relació dramàtica de la nativitat del Fill de Déu* i la *Lloa per la comèdia del «Desdeny ab lo desdeny»* eren fins ara dues obres inèdites i desconegudes, l'edició de les quals constitueix una nova aportació a l'estudi del nostre teatre barroc.

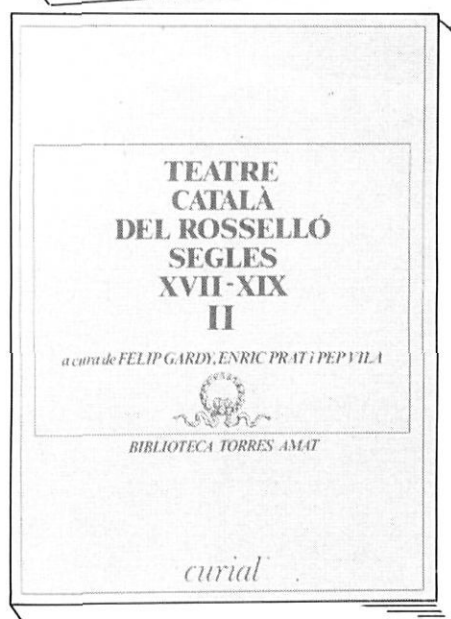
«Biblioteca Torres Amat», 7

II

A cura de Felip Gardy,
Enric Prat i Pep Vila.

Lo judici de Paris, pastor és una obra bilingüe catalano-occitana del segle XVIII (1730), anònima, de tema mitològic, conservada en un únic manuscrit de la Biblioteca Municipal de Montpeller.

«Biblioteca Torres Amat», 10

curial edicions catalanes

bruc, 144 · 08037 barcelona · t. 458 8101 i 207 13 40